

رهیافت نوینی در طراحی مولدهای فشرده‌ساز جریان با افزایش راندمان انرژی و کیفیت سیگنال سامانه موقعیت‌یاب زمین‌پایه لورن

محمد رضا علیزاده پهلوانی*

دانشیار، دانشگاه صنعتی مالک اشتر، مجتمع دانشگاهی برق و الکترونیک

(دریافت: ۹۴/۱۰/۱۹، پذیرش: ۹۵/۱۰/۲۴)

چکیده: در این مقاله موقعیت‌یاب زمین‌پایه مبتنی بر لورن مورد بررسی قرار گرفته است. لورن سیستمی رادیویی است که با دقت موقعیت و سایل متوجه را با اندازه‌گیری اختلاف در زمان رسیدن سیگنال رادیویی از ایستگاه‌هایی که بسیار دور از هم قرار دارند، تعیین می‌کند. ایستگاه فرستنده لورن از منبع قدرت، شبکه کوپلینگ آتن، شبکه میراکنده و مدار آتن تشکیل شده است. منبع قدرت سیستم موقعیت‌یاب زمین‌پایه وظیفه تولید جریان سینوسی نیموج را از طریق مولدهای فشرده‌ساز بر عهده دارد. در این مقاله اصول طراحی مولد فشرده‌ساز با ارائه رهیافت نوین در طراحی، جهت انتقال حداکثر انرژی با کمترین تعداد برابر مولدهای فشرده‌ساز پیشنهاد می‌شود. این رهیافت در مقابل طراحی مرسوم مبتنی بر تولید مولدهای فشرده‌ساز یکسان قرار دارد. نشان داده می‌شود رهیافت پیشنهادی در تعداد برابر مولدهای فشرده‌ساز، توانایی انتقال انرژی بیشتر به همراه کیفیت بالاتر سیگنال لورن را دارا هستند. در این مطالعه، طراحی تحلیلی مولد فشرده‌ساز به منظور ایجاد جریان آتن با مقدار حداکثر $A = 175$ در مان μs مدنظر می‌باشد. بدین منظور هر دو رهیافت برای تولید این سیگنال مورد بررسی قرار گرفته می‌شود و نتایج آن به صورت کمی و کیفی با یکدیگر مقایسه خواهند شد.

کلیدواژه‌ها: موقعیت‌یاب زمین‌پایه، مولد فشرده‌ساز، فرستنده لورن، طراحی تحلیلی.

ایستگاه‌هایی که بسیار دور از هم قرار دارند، تعیین می‌کند. سامانه لورن از ایستگاه‌های فرستنده و گیرنده تشکیل شده است. موقعیت‌یاب زمین‌پایه لورن یک سامانه هذلولی‌گون می‌باشد [۱-۴]. بدین منظور برای کارایی موثر موقعیت‌یاب زمین‌پایه لورن، گیرنده لورن باید با حداقل سه ایستگاه فرستنده مرتبط باشد. یکی از این فرستندها به عنوان ایستگاه اصلی و دو ایستگاه دیگر، ایستگاه فرعی می‌باشند. هر ایستگاه، سیگنال‌های مکرری را با سرعت نور و در فواصل زمانی خاص می‌فرستد. سیگنال‌ها توسط گیرنده لورنی دریافت می‌شود که در درون وسایل متوجه داخل کشتی، هواپیما و... قرار دارند. با تجزیه و تحلیل تاخیر زمانی دریافت سیگنال می‌توان اختلاف مکانی وسایل را با ایستگاه‌های اصلی و فرعی بدست آورد [۵-۷]. ایستگاه فرستنده لورن از منبع قدرت، شبکه کوپلینگ، شبکه میراکنده و آتن تشکیل شده است. منبع قدرت وظیفه تولید جریان سینوسی نیموج از طریق مولدهای فشرده‌ساز را بر عهده دارد [۶-۹]. در ابتدا برای تولید نیموج سینوسی از کلیدهای خلاء استفاده می‌شود [۵-۶]. اگرچه این روش تک مرحله‌ای، یعنی تنها با یک

۱- مقدمه

بسیاری از سامانه‌ها مانند سامانه‌های کنترل فرماندهی پلیس، سامانه اتوبوس‌رانی و تاکسی‌رانی شهری نیازمند شبکه‌ای مشترک برای تعیین موقعیت می‌باشند. علاوه بر این، تعیین موقعیت برای کاربردهای نظامی مانند موقعیت‌یابی در هواپیماها، کشتی‌ها و زیردریایی‌های جنگی بسیار اهمیت دارد. اگرچه سامانه موقعیت‌یاب ماهواره‌پایه (GPS) وجود داشته و به صورت رایگان خدمات می‌دهد، اما این سیستم تحت پشتیبانی وزارت دفاع امریکا بوده و به هیچ وجه در موقع بحرانی قابل اطمینان نمی‌باشد. بنابراین، طراحی موقعیت‌یاب زمین‌پایه یا موقعیت‌یاب محلی (LPS) از اهمیت بسیاری زیادی برخوردار است.

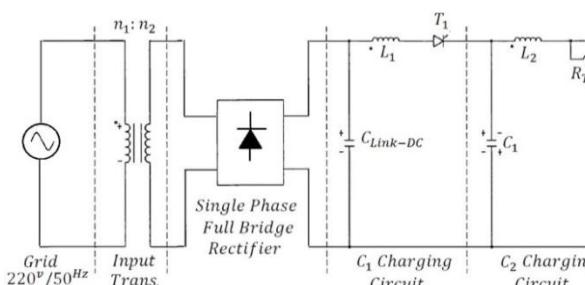
یکی از سامانه‌های موقعیت‌یاب زمین‌پایه سامانه لورن^۱ می‌باشد. لورن سامانه رادیویی است که با دقت، موقعیت وسایل را با اندازه‌گیری اختلاف در زمان رسیدن سیگنال رادیویی از

*نویسنده پاسخگو: Mr_Alizadehp@mut.ac.ir
1. LORAN

شبیه‌سازی هر دو رهیافت طراحی در بخش سوم صورت می‌گیرد، در بخش چهارم نتیجه‌گیری ارائه خواهد شد

۲- طراحی مولد فشرده‌ساز، شبکه کوپلینگ، شبکه میراکننده و مدار آنتن

تحلیل و طراحی مولد فشرده‌ساز به تحلیل بخش به بخش موجود در این مولد نیاز دارد. مدار قدرت مولد فشرده‌ساز مبتنی بر مدار رزونانس LC سری کنترل شده تریستوری مطابق شکل (۱) را می‌توان به زیر مجموعه‌هایی تقسیم نمود. با توجه به این شکل، مولد فشرده‌ساز به ترانسفورماتور ورودی، یکسوساز ورودی (پل تکفار دیودی)، مدار شارژ خازن C_1 ، مدار شارژ خازن C_2 ، فشرده‌ساز پالس، ترانسفورماتور تطبیق، شبکه کوپلینگ و مدار آنتن تقسیم می‌شود. عملکرد کلی مولد فشرده‌ساز بدین صورت می‌باشد که ولتاژ ورودی به نحوی توسط ترانسفورماتور و یکسوساز به ولتاژ DC تبدیل شده تا بتواند $300V$ به مدار اعمال کند. در مرحله اول خازن C_1 در فرکانس $100/3 KHz$ از طریق مدار رزونانس C_1L_1 تا مقدار V_{1000} شارژ می‌شود. سپس به مدار حدود $100 \mu s$ برای تخلیه بارهای حداقل تریستور ۱ استراحت داده می‌شود. در زمان $\mu s 250$ خازن C_2 با فرکانس خازن C_1 از طریق مدار رزونانس $C_1L_2C_2$ تا مقدار V_{1000} شارژ می‌شود. در زمان $\mu s 265$ (وقتی ولتاژ خازن دوم به V_{1000} رسید) سلف اشباع‌پذیر L_3 ، اشباع شده و سبب تزریق جریان نیم‌موج سینوسی (از طریق مدار رزونانس (L_3C_2)) با فرکانس KHz ترانسفورماتور تطبیق می‌شود. شکل (۲) جریان لورن را نشان می‌دهد.

شکل (۱): مدار قدرت مولد فشرده‌ساز مبتنی بر مدار رزونانس LC سری کنترل شده تریستوری [۶-۹].

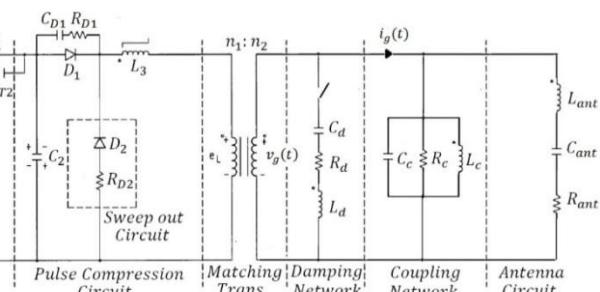
سیگنال لورن استاندارد، دارای پوش استاندارد با رابطه (۱) و جریان استاندارد لورن نیز دارای رابطه‌ای به صورت رابطه (۲) است [۵].

$$i_{ant-env}(t) = 7.39 i_p ((t - \tau)/t_p)^2 e^{-2((t - \tau)/t_p)} \quad (1)$$

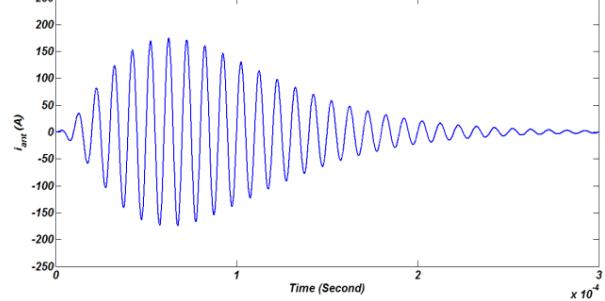
$$i_{ant}(t) = 7.39 i_p ((t - \tau)/t_p)^2 e^{-2((t - \tau)/t_p)} \sin(2\pi f_0 t + \varphi) \quad (2)$$

که در آن، i_p حداکثر جریان آنتن بر حسب آمپر، t_p زمان

مدار رزونانس LC سری، نیم‌موج سینوسی ساخته می‌شد، اما قابلیت اعتماد این روش با توجه به کلیدهای خلا بسیار پائین است. پس از پیدایش ادوات الکترونیک قدرت، به منظور افزایش قابلیت اعتماد و افزایش توان انتقالی، روش تولید نیم‌موج سینوسی مبتنی بر مدارهای رزونانس سری کنترل شده تریستوری مطرح شد [۷-۸]. شرکت مگاپالس با توسعه دادن فرستنده‌های چند مرحله‌ای (چند مدار رزونانس سری کنترل شونده سینوسی) مبتنی بر مدارهای رزونانس سری کنترل شونده تریستوری، پیشگام در به کارگیری ادوات الکترونیک قدرت در تولید سیگنال لورن در اهداف نظامی (گارد ساحلی آمریکا) است [۵] و [۱۰-۹]. در این روش از تریستور و سلف اشباع‌پذیر (SR) برای کنترل مدارهای رزونانس LC سری استفاده شده است [۱۲-۱۱]. علاوه بر این، شرکت ناتل اقدام به تولید سیگنال لورن از طریق اینورترهای منبع جریان نمود [۱۳]. در این طرح با به کارگیری مبدل منبع جریان و فیلتر نمودن خروجی آن در فرکانس $100 KHz$ (فرکانس استاندارد سیستم لورن)، سیگنال لورن بر روی آنتن می‌رود. اگرچه این روش دارای بازدهی نسبتاً مناسبی است، اما پیچیدگی ساخت و هزینه فیلتراسیون باعث کم توجهی به این روش شده است. طراحی شرکت مگاپالس (رهیافت مرسوم طراحی) مبتنی بر تولید مولدات مدارهای فشرده‌ساز یکسان است. برخلاف طراحی شرکت مگاپالس، این مقاله رهیافت نوینی در طراحی جهت انتقال حداکثر انرژی با کمترین تعداد مولدات مدارهای فشرده‌ساز را پیشنهاد می‌دهد. طراحی و تحلیل مولد فشرده‌ساز به همراه تحلیل شبکه کوپلینگ، شبکه میراکننده و مدار آنتن فرکانس پایین در بخش دوم این مقاله ارائه خواهد شد.

شکل (۱): مدار قدرت مولد فشرده‌ساز مبتنی بر مدار رزونانس LC سری کنترل شده تریستوری [۶-۹].

شکل (۲): جریان لورن با پیک $A 175$ و زمان پیک $\mu s 62/5$

- (۱) محدوده مجاز ECD از $-2.5 \mu\text{s}$ تا $2.5 \mu\text{s}$ است.
 (۲) مقدار جریان موثر ۸ سیکل اول باید شرط زیر را برآورده نماید.

$$\sqrt{\frac{\sum_1^8 (I_p - S_p)^2}{8}} \leq 0.01$$

که در آن، I_p حداکثر جریان سیگنال لورن ایده‌آل (معادله (۱) را مشاهده کنید) و S_p حداکثر جریان سیگنال لورن واقعی اندازه‌گیری شده است.

(۳) میزان خطای حداکثر دامنه در سیکل‌های ۱ تا ۸ و ۹ تا ۱۳ باید در شرط زیر صدق نماید.

$$|I_p - S_p| \leq 0.03 \quad \text{برای } 1 \leq p \leq 8$$

$$|I_p - S_p| \leq 0.1 \quad \text{برای } 9 \leq p \leq 13$$

(۴) میزان ترانس قابل قبول عبور از صفر (نقطه ردیاب پوش) بر حسب $nsec$ براساس جدول (۱) باشد [۱۰]. در ادامه تحلیل و طراحی بخش‌های گوناگون مدار قدرت مولده فشرده‌ساز ارائه شده است.

جدول (۱): ترانس مجاز نقاط عبور از صفر

ترانس (ns)	ترانس (μs)	زمان تا SJC (μs)	نقطه عبور از صفر
۱۰۰۰	-۲۵	۵	
۱۰۰	-۲۰	۱۰	
۷۵	-۱۵	۱۵	
۵۰	-۱۰	۲۰	
۵۰	-۵	۲۵	
.	SJC	۳۰	
۵۰	-	بعد ۳۵	

۲-۲- مدار آنتن

آنتن وسیله الکتریکی وابسته به فرکانس می‌باشد. امپدانس ورودی آنتن کمیت مختلط است که با فرکانس تغذیه آن تغییر می‌کند ($Z_{ant}(f) = R_{ant}(f) + jX_{ant}(f)$). آنتن را می‌توان با مجموعه‌ای از عناصر فشرده مطابق شکل (۱) نشان داد [۱۲]. با توجه به فرکانس سیگنال لورن، معمولاً از آنتن‌های تکقطبی استفاده می‌شود [۵]. برای محاسبه امپدانس آنتن روش‌های متعددی پیشنهاد شده است [۱۲-۱۴]. با توجه به نوع آنتن و فرکانس کاری آن، می‌توان گفت که مدار آنتن در این فرکانس اهمی- خازنی است. حال برای این که بتوان حداکثر انژی را به آنتن انتقال داد باید به مدار آنتن القاگری اضافه شود که در فرکانس کاری سیگنال لورن با خازن آنتن تشکیل مدار رزونانس سری دهد. بنابراین داریم:

$$L_{ant} = 1/(\omega_0^2 C_{ant}) \quad (۵)$$

$$Q_{ant} = 1/(R_{ant} C_{ant} \omega_0) \quad (۶)$$

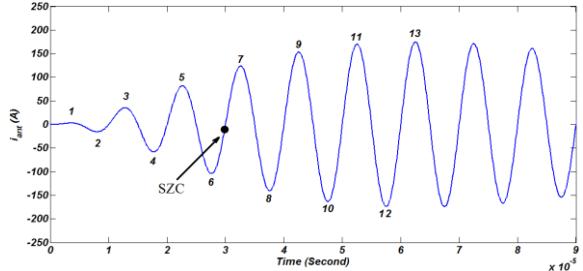
$$BW_{ant} = R_{ant}/(2\pi L_{ant}) \quad (۷)$$

ماکریم شدن جریان آنتن، ۲ همان ECD جریان بر حسب ثانیه، ۴ پارامتر تعیین‌کننده فاز بر حسب رادیان (در فاز مشتبث برابر با صفر و در فاز منفی برابر با π) و f_0 فرکانس جریان لورن بر حسب هرتز (در سیگنال لورن استاندارد برابر با ۱۰۰ کیلوهرتز می‌باشد) است.

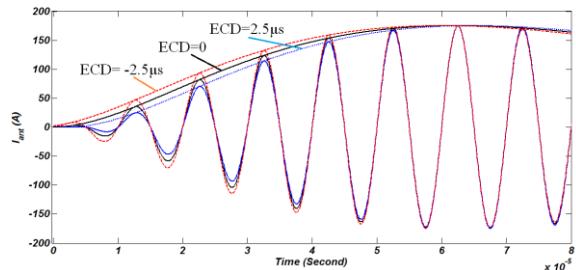
۲- خصوصیات و استانداردهای سیگنال لورن

چند سیکل ابتدائی جریان لورن در شکل (۳) نشان داده شده است. سومین محل عبور از صفر از منفی به مثبت در این شکل مشخص شده و عبور از صفر استاندارد (SJC) نامیده می‌شود. این نقطه از سیگنال در گیرنده لورن نقطه مهمی بوده و موقعیت گیرنده بر اساس آن محاسبه می‌شود. این نقطه "نقطه ردیاب پوش" نامیده می‌شود. برای بررسی اصول محاسبه موقعیت مراجعه [۶-۸] معرفی می‌شوند

سیگنال لورن در سه حالت $ECD=0 \mu\text{s}$ و $ECD=2.5 \mu\text{s}$ در شکل (۴) نشان داده شده است. از لحاظ تئوری مقدار ECD با توجه به این که عرض پالس جریان آنتن SJC ۵ μs می‌باشد، می‌تواند بدون این که خللی در اندازه‌گیری وارد شود در محدوده $-5 \mu\text{s}$ تا $5 \mu\text{s}$ تغییر کند [۶]. در صورتی که ECD فراتر از $5 \mu\text{s}$ (چه مشتبث چه منفی) رود، احتمال این که سومین نقطه عبور از صفر به درستی تخمین زده نشود، بسیار بالاست [۱۰].

شکل (۳): چند سیکل ابتدائی جریان لورن شکل (۲)

شکل (۴): سیگنال لورن به ازای سه مقدار متفاوت ECD

علاوه بر تأثیرپذیری موقعیت ردیاب لورن از ECD، پارامترهای دیگری نیز باید بررسی شوند تا صحت عملکرد فرستنده لورن تضمین شود [۶]. برای ارزیابی کیفیت سیگنال لورن ۴ شاخص زیر مورد ارزیابی قرار می‌گیرد [۱۰-۱۱].

$$\begin{aligned}y_0 &= 7.39(t/t_p)^2 e^{-2(t/t_p)} \\y_1 &= 14.78 e^{-2(t/t_p)} \{(t/t_p) - (t/t_p)^2\} \\y_2 &= 14.78 e^{-2(t/t_p)} \{1 - 4(t/t_p) + 2(t/t_p)^2\}\end{aligned}$$

در این روابط i حداکثر جریان آنتن، X_{ant} راکتانس خازنی آنتن، X_c راکتانس خازنی کل شبکه کوپلینگ، K ضریب کوپلینگ، Q_{ant} کیفیت آنتن و Q_c ضریب کیفیت شبکه کوپلینگ است. با توجه به مشخصات آنتن داریم:

$$d_{ant} = \approx 0.098 \quad (12)$$

با این مقدار d_{ant} ، شکل موج ولتاژ v_g به صورت شکل (۶) می‌باشد.

شایان ذکر است که ولتاژ v_g به مقدار $\sqrt{X_c X_{ant}}$ نرمالیزه شده است. با توجه به این شکل مشاهده می‌شود که ولتاژ آنتن در t_{null} تغییر فاز ۱۸۰ درجه‌ای دارد. چون در t_{ant} تغییر فاز ۱۸۰ درجه‌ای وجود ندارد لذا توان از t_{null} به بعد از آنتن به سایر اجزاء مولّد فشرده‌ساز برگشت داده می‌شود. در شکل (۷)، مشخصات آنتن مورد مطالعه (با پهنه‌ی باند کوچک) همواره t_{null} بعد از t_p رخ می‌دهد. با حل معادله (۱۱) داریم:

$$t_{null} = t_p / (1 - (\pi d_{ant} / 2)) \quad (13)$$

اختلاف زمانی بین t_p و t_{null} به صورت زیر محاسبه شود.

$$\Delta t_{null} = t_p / ((2/\pi d_{ant}) - 1) \quad (14)$$

از معادلات فوق می‌توان نتیجه گرفت که اگر Q_{ant} بی‌نهایت باشد (یعنی پهنه‌ی باند آنتن صفر باشد، بدترین حالت از لحاظ تئوری)، دقیقاً t_{null} برابر با t_p خواهد بود. پس تا زمان t_p قطعاً برگشت انرژی از طریق آنتن به سایر اجزاء مولّد فشرده وجود ندارد. با توجه به مشخصات آنتن داریم: $t_{null} = 73.87 \mu sec$. بنابراین، از این زمان به بعد باید انرژی برگشت شده به وسیله شبکه میراکننده جذب شود تا به سایر اجزاء مولّد فشرده‌ساز وارد نشود. با چشم‌پوشی از R_c داریم: $R_c \cong 0$ و $Q_c \cong \infty$. [۱۶-۱۵].

جریان i_g به ازاء مقادیر مختلف k_{12} یعنی $10/6$ ، $10/7$ ، $10/8$ و $10/9$ نرمالیزه شده به مقدار $(i_p/k_{12})\sqrt{(X_{ant}/X_c)}(1/f_0 t_p)$ در شکل (۸) ترسیم شده است. به ازاء این مقادیر، v_{g-env} بدلیل استقلال آن از k_{12} بدون تغییر باقی خواهد ماند. به عبارت دیگر باقی می‌ماند.

که در آن، ضریب کیفیت مدار آنتن و BW_{ant} پهنه‌ی باند آنتن با مشخصات $R_{ant} = 2.5\Omega$ و $C_{ant} = 0.01\mu F$ است، لذا:

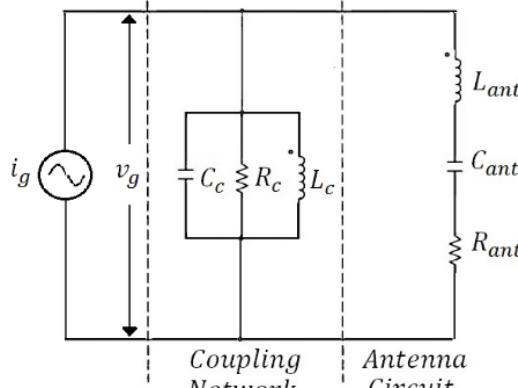
$$BW_{ant} = 1560 Hz \quad Q_{ant} = 63.7 \quad L_{ant} = 255\mu H$$

۳-۲- شبکه کوپلینگ

شبکه کوپلینگ فرستنده لورن در شکل (۱) نشان داده شده است. به منظور تطبیق امپدانس و عایق‌بندی در مولّدهای فشرده‌ساز از ترانسفورماتور تطبیق استفاده می‌شود. اندوکتانس مغناطیس‌کنندگی، خازن پراکنده و مقاومت معادل تلفات هسته این ترانسفورماتور در المان‌های شبکه کوپلینگ و مقاومت اهمی سیم‌پیچ‌ها و اندوکتانس‌های پراکنده‌ی آن در سمت اولیه ترانسفورماتور یعنی در پارامترهای مدار فشرده‌ساز مدل شده‌اند. مدار معادل ساده شده نورتن مولّد جریانی لورن از دید شبکه کوپلینگ به صورت شکل (۵) می‌باشد. شبکه کوپلینگ یک مدار RLC موازی است و دارای پهنه‌ی باند و ضریب کیفیتی به صورت زیر می‌باشد.

$$Q_c = R_c C_c \omega_0 \quad (8)$$

$$BW_c = 1/(2\pi L_c R_c) \quad (9)$$

شکل (۵): مدار معادل ساده شده مولّد فشرده‌ساز

پوش جریان نورتن i_{g-env} و پوش ولتاژ آنتن v_{g-env} به صورت زیر از جریان آنتن i_{ant} محاسبه می‌شود. از ضرب $\sin(2\pi f_0 t)$ در این روابط، می‌توان جریان i_g و ولتاژ v_g را محاسبه نمود.

$$v_{g-env}(t) = (i_p/k_{12})\sqrt{X_c X_{ant}} \{d_{ant} y_0 + (y_1/\pi)\} \quad (10)$$

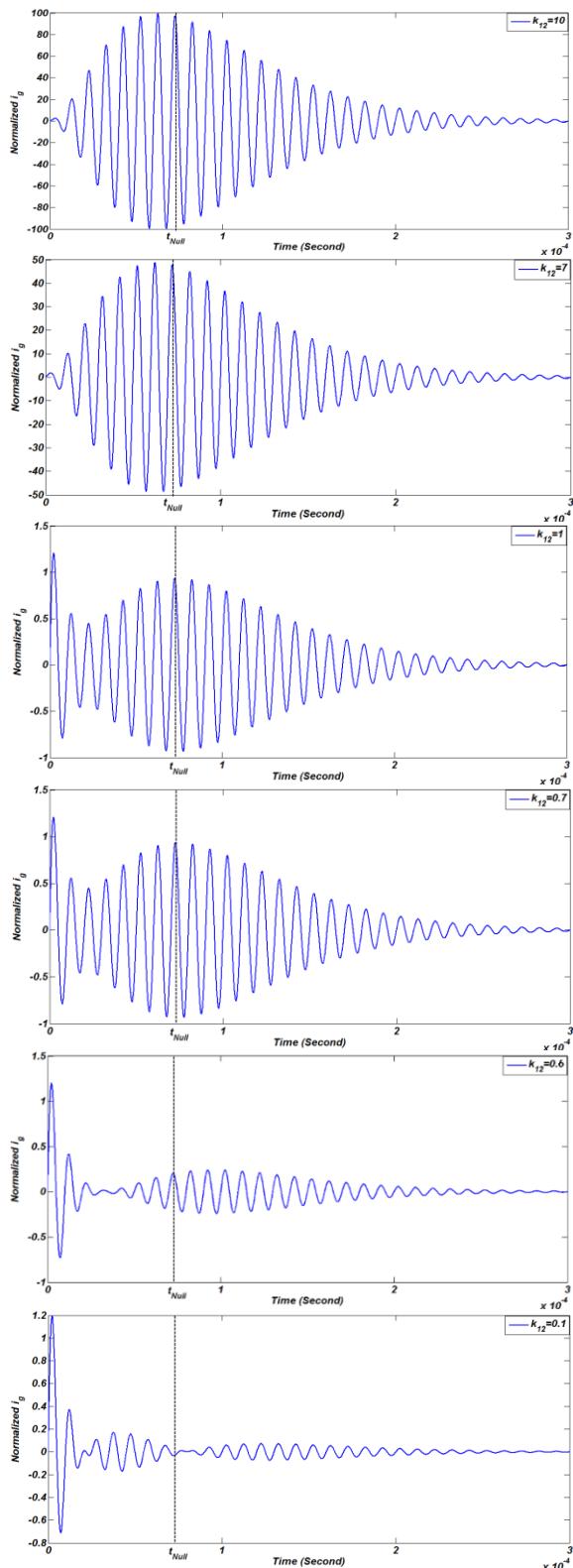
$$i_{g-env}(t) = (i_p/k_{12})\sqrt{(X_{ant}/X_c)}(1/f_0 t_p) \{(k_{12}^2 + d_c d_{ant})y_0 + (d_{ant} + d_c)(y_1/\pi) + (y_2/\pi^2)\} \quad (11)$$

که در آن داریم:

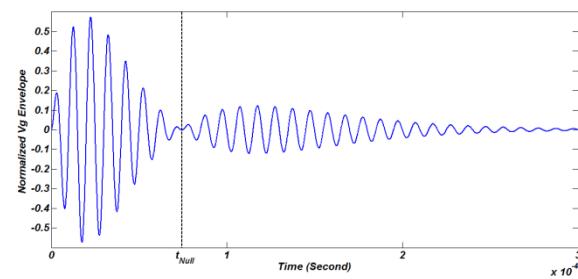
$$K = \sqrt{C_{ant}/C_c} \quad k_{12} = K f_0 t_p$$

$$d_c = f_0 t_p / Q_c \quad d_{ant} = f_0 t_p / Q_{ant}$$

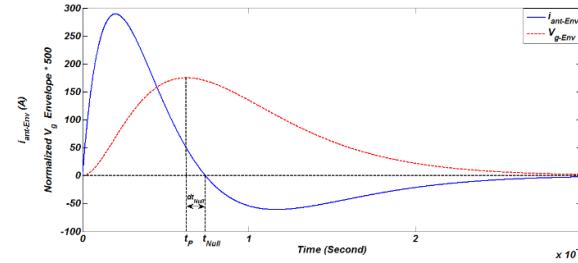
پایان هر نیم‌سیکل (اعداد زوج C. No. 0) یکسان نمی‌باشد. یعنی هر مواد انرژی متفاوتی را به آنتن انتقال می‌دهد. بنابراین، طراحی چهار مولد یکسان نمی‌باشد. این شکل بیان می‌کند که تا زمان منفی شدن انرژی یعنی برگشت انرژی صورت نمی‌پذیرد.

شکل (۸): جریان i_g نرمالیزه شده به‌ازای مقادیر مختلف k_{12}

شکل (۶): ولتاژ نرمالیزه شده v_g

شکل (۷): موج v_g -env و $i_{ant-env}$

$$E_g(t + 0.5T) = \int_t^{t+0.5T} i_g(\xi) v_g(\xi) d\xi \quad (15)$$

$$\begin{aligned} E_g = & (0.25 i_p^2 / f_0) X_{ant} (1/f_0 t_p k_{12}^2) \{d_2 y_0 \\ & + (y_1/\pi)\} \\ & \{(k_{12}^2 + d_c d_{ant}) y_0 + (d_{ant} + d_c) (y_1/\pi) \\ & + (y_2/\pi^2)\} \end{aligned} \quad (16)$$

در شکل (۹)، i_{g-env} نرمالیزه شده نیز ترسیم شده است. با توجه به شکل‌های (۸-۹) مشاهده می‌شود که تغییر k_{12} سبب تغییرات چشمگیری در جریان i_g می‌شود. از این اشکال عدم امکان پیاده‌سازی عملی مولد فشرده‌ساز برای مقادیر بالای k_{12} به‌علت بزرگی دامنه جریان (بیش از یک پریونیت) و نامناسب بودن مقادیر کوچک k_{12} (کوچکتر از $1/6$) به‌علت تغییر فاز جریان قبل از t_{null} مشهود است. برای انتخاب مقدار مناسب k_{12} انرژی خروجی منبع جریان i_g یعنی E_g را می‌توان به صورت زیر بر حسب زمان بررسی نمود. معادله (۱۶) بر حسب مقادیر k_{12} یعنی $0.6, 0.7, 1, 0.1$ و 0.06 در شکل (۱۰) ترسیم شده است.

اعداد زوج محور افقی در بالای شکل (۸) پایان هر نیم‌سیکل جریانی مولد فشرده‌ساز را نشان می‌دهد. در مقادیر بالای $k_{12} = 7$ (ک) ماکریم انرژی E_g بسیار کوچک بوده و از لحاظ اقتصادی به کارگیری مولد فشرده‌ساز با این ضریب k_{12} مقرن به صرفه نمی‌باشد. برای انتخاب مناسب k_{12} دو رهیافت طراحی وجود داشته که به تعداد مولدهای فشرده‌ساز بستگی دارد.

رهیافت اول طراحی (رهیافت نوین پیشنهادی): در این رهیافت هدف به کارگیری حداقل تعداد مولد فشرده‌ساز می‌باشد. از شکل (۱۰) مشاهده می‌شود که برای $k_{12} = 0.6$ در

(۴۴/۳) برابر، انرژی منتقل می‌شود. به عبارت دیگر برای انتقال انرژی یکسان به آتن به جای چهار مولد فشرده‌ساز در رهیافت اول، به بیش از ۱۲ مولد فشرده‌ساز در رهیافت دوم نیاز می‌باشد.

پس بدازء $k_{12} = 0.51$ برای پارامترهای شبکه کوپلینگ داریم:

$$K = k_{12}/(f_0 t_p) = 0.51/6.25 \approx 0.0816 \quad (۱۷)$$

$$C_c = C_{ant}/K^2 \approx 1.47 \mu F \quad (۱۸)$$

$$L_c = 1/(\omega_0^2 C_c) = 1.72 \mu H \quad (۱۹)$$

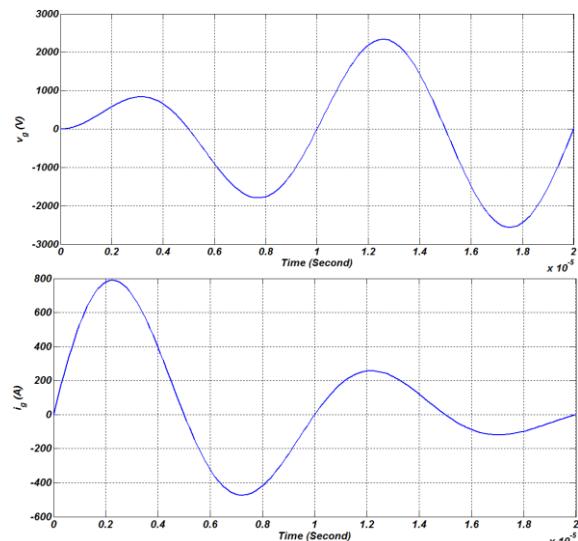
۳-۲- شبکه میراکننده

روش‌های متعددی از قبیل روش‌های فعال و غیرفعال برای جذب انرژی برگشتی از t_{null} به بعد وجود دارد [۱۷-۱۸]. در این مقاله از روش غیرفعال یعنی مدار RLC سری مانند شکل ۱ استفاده می‌شود. سوئیچ این مدار در زمان t_{null} فعال می‌شود و تا زمان $300 \mu s$ یعنی پایان جریان لورن در آتن بسته می‌ماند. عناصر شبکه میراکننده به صورت زیر از مرجع [۱۷] قابل استخراج است.

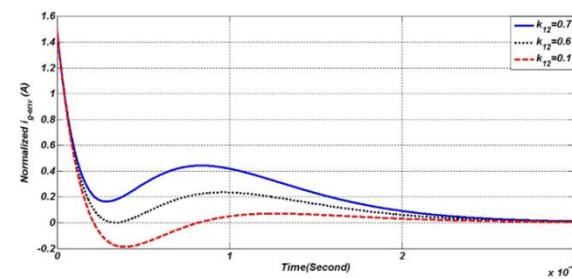
$$C_d = 0.33 \mu F, L_d = 7.6 \mu H, R_d = 5.16 \Omega \quad (۲۰)$$

۴-۲- ترانسفورماتور تطبیق

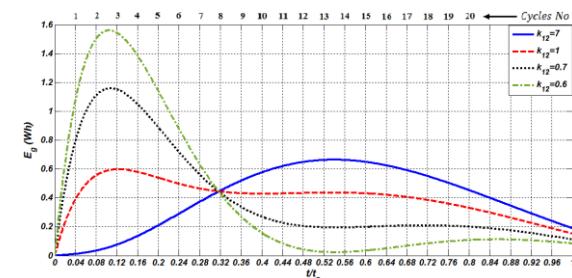
این ترانسفورماتور، وظیفه تطبیق امپدانس بین مولد فشرده‌ساز و مقاومت دیده شده آتن را بر عهده دارد. در این مقاله از چهار مولد فشرده‌ساز استفاده شده است. شکل موج ولتاژ آتن و جریان نورتن v_g در چهار نیم‌سیکل اول در شکل (۱۲) نشان داده شده است.

شکل (۱۲): ولتاژ آتن و جریان نورتن v_g در چهار نیم‌سیکل ابتدائی با توجه به این که تمامی مدارات رزونانسی کاملاً مناسب تنظیم شده‌اند، لذا شکل موج ولتاژ و جریان با یکدیگر هم‌فاز می‌باشند. بنابراین، هر مولد فشرده‌ساز تنها نیم‌سیکل v_g و i_g خود را

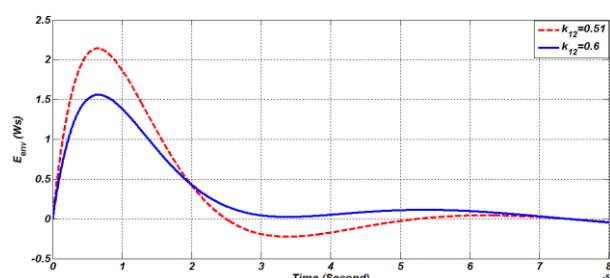

شکل (۹): موج v_g -env نرمالیزه شده به‌ازاء مقادیر کوچک k_{12}

شکل (۱۰): تغییرات زمانی انرژی E_g

از شکل (۱۱) استنباط می‌شود که برای $k_{12} = 0.51$ انرژی E_g پایان چهار نیم‌سیکل (بعد از مدار باز شدن اولیه ترانسفورماتور تطبیق مولد فشرده‌ساز چهارم) بدون تغییر فاز باقی می‌ماند. شایان ذکر است جذب انرژی برگشتی بعد از پایان چهار نیم‌سیکل تا t_{null} می‌باشد در مقاومت اهمی سیم‌پیچ ثانویه ترانسفورماتور صورت پذیرد. همچنین اگر k_{12} از این مقدار کمتر انتخاب شود، برگشت انرژی قبل از مدار باز شدن اولیه ترانسفورماتور در مولدها رخ داده که مخرب می‌باشد. بنابراین، بیشترین انرژی E_g بدون برگشت انرژی مخرب با توجه به شکل (۱۱) در حوالی $k_{12} = 0.51$ رخ می‌دهد.

شکل (۱۱): پیک انرژی منتقل شده به آتن به‌ازاء k_{12} بحرانی

رهیافت دوم طراحی (رهیافت مرسوم): در این رهیافت هدف تولید مولدهای فشرده‌ساز با توان نامی یکسان است. با این هدف می‌توان گفت که $k_{12} = 1$ بهترین گرینه می‌باشد، زیرا که تقریباً به ازاء تمامی نیم‌سیکل‌ها انرژی یکسانی به آتن انتقال می‌یابد. ضعف این رهیافت این است که تعداد مولدهای فشرده‌ساز بیشتری را نسبت به رهیافت اول طراحی بهمنظور انتقال انرژی یکسان می‌باشد به کار برد. مثلاً برای $k_{12} = 1$ در پایان سیکل اول ۰/۵۸ ژول برای $k_{12} = 0.51$ در پایان سیکل اول ۲ ژول

اما در رهیافت دوم همه چهار ترانسفورماتور مولدهای فشردهساز دارای نسبت دور برابر می‌باشند (بهمنظور تولید انبوه).

۵-۲- مدار فشردهساز و مدار شارژ خازن‌ها

این مدار وظیفه فشردهسازی نیم‌موج سینوسی تولید شده توسط مدارات رزونانسی قبلی خود را بعدهد دارد. این مدار به همراه مدارهای شارژ خازن C_1 و C_2 به ترتیب در شکل (۱) نشان داده شده است. از آنجایی که مقاومت داخلی این مدارها کوچک بوده در مرحله طراحی از آنها صرف نظر می‌شود [۲۰-۲۱]. مدار شارژ خازن C_1 یک مدار ساده DC با منبع LC ثابت که همان خروجی یکسوساز تک‌فاز است می‌باشد. بنابراین داریم:

$$i_{L1}(t) = ((V_s - V_{c10})/\omega_0 L_1) \sin \omega_1 t \quad (۲۹)$$

$$v_{c1}(t) = (V_s - V_{c10})(1 - \cos \omega_1 t) + V_{c10} \quad (۳۰)$$

$$\omega_1 = 1/\sqrt{L_1 C_1} \quad (۳۱)$$

که در آن، V_{c10} ولتاژ اولیه خازن اول می‌باشد. از مدار شارژ خازن C_2 داریم:

$$i_{L2}(t) = ((V_{c10} - V_{c20})/\omega_2 L_2) \sin \omega_2 t \quad (۳۲)$$

$$v_{c1}(t) = (C/C_1)(V_{c20} - V_{c10})(1 - \cos \omega_2 t) + V_{c10} \quad (۳۳)$$

$$v_{c2}(t) = (C/C_2)(V_{c10} - V_{c20})(1 - \cos \omega_2 t) + V_{c20} \quad (۳۴)$$

$$C = ((C_1 C_2)/(C_1 + C_2)) \quad (۳۵)$$

$$\omega_2 = 1/\sqrt{L_2 C} \quad (۳۶)$$

همچنین از مدار فشردهساز داریم:

$$i_{L3}(t) = (V_{c20}/\omega_0 L_3) \sin \omega_0 t \quad (۳۷)$$

$$v_{c2}(t) = V_{c20}(1 - \cos \omega_0 t) + V_{c20} \quad (۳۸)$$

$$\omega_0 = 1/\sqrt{L_3 C_2} \quad (۳۹)$$

در شکل (۱۲) پیک جریان مورد نیاز اولین فشردهساز نیم‌موج سینوسی با $f_0 = 100 \text{ kHz}$ برابر 800 A می‌باشد. البته پیک جریان در طرف اولیه ترانسفورماتور 20000 A با توجه به نسبت دور آن، است. با فرض $V_{c20} = 1000 \text{ V}$ از مدار فشردهساز داریم:

$$L_3 = V_{c20}/(\omega_0 i_{L3-peak}) = 79.57 \text{ nH} \quad (۴۰)$$

$$\omega_0 = 1/\sqrt{L_3 C_2} \rightarrow C_2 = 31.83 \mu\text{F} \quad (۴۱)$$

$$v_{c2}(\pi/\omega_0) = -1000 \text{ V} \quad (۴۲)$$

با توجه به اصول عملکرد فشردهسازی C_1 با C_2 برابر است [۲۰].

لذا با فرض $f_2 = 33.3 \text{ kHz}$ ، $f_1 = 1000 \text{ V}$ و $V_{c10} = -400 \text{ V}$ از مدار شارژ خازن C_2 داریم:

$$C = ((C_1 C_2)/(C_1 + C_2)) \rightarrow C = 15.915 \mu\text{F} \quad (۴۳)$$

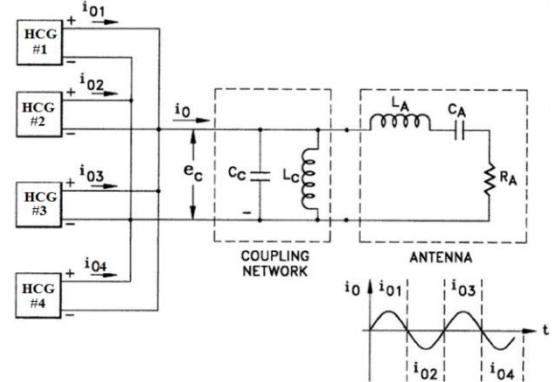
می‌بیند (شکل (۱۳)). پس مقاومت اهمی دیده شده در ثانویه ترانسفورماتور هر مولد فشردهساز از تقسیم حداقل ولتاژ همان سیکل بر حداقل جریان همان سیکل به دست می‌آید که عبارتند از:

$$R_{in1} = v_{g-max#1}/i_{g-max#1} = 0.99\Omega \quad (۲۱)$$

$$R_{in2} = v_{g-max#2}/i_{g-max#2} = 3.82\Omega \quad (۲۲)$$

$$R_{in3} = v_{g-max#3}/i_{g-max#3} = 9.25\Omega \quad (۲۳)$$

$$R_{in4} = v_{g-max#4}/i_{g-max#4} = 22.5\Omega \quad (۲۴)$$

شکل (۱۳): نحوه اتصال ۴ مولد فشردهساز نیم‌سیکل

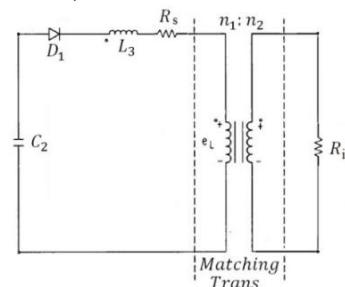
مدار معادل ساده شده آنتن و مدار کوپلینگ در شکل (۱۴) نشان داده شده است. مقاومت R_s این شکل برابر با مقاومت دیود D_1 مقاومت داخلی خازن، سلف اشباع پذیر و مقاومت سیم‌پیچی‌های ترانسفورماتور می‌باشد. بنابراین، نسبت دور ترانسفورماتور به تحریق محاسبه می‌شود تا تطبیق امپدانس بین R_s وجود داشته باشد. در رهیافت پیشنهادی اگر از دیود F1500NC200 استفاده شود (به صورت موازی دو دیود)، مقاومت داخلی آن در حدود $0.535 \text{ m}\Omega$ می‌باشد [۱۹]. اگر مقاومت داخلی بقیه عنصر مجموعاً $1/35 \text{ m}\Omega$ فرض شود، مقاومت R_s در مجموع $1/6 \text{ m}\Omega$ می‌باشد. بنابراین، نسبت دور اولیه به ثانویه‌ها به صورت زیر محاسبه می‌شود.

$$(n_2/n_1)_{HCG\#1} = \sqrt{R_{in1}/R_s} \cong 25 \quad (۲۵)$$

$$(n_2/n_1)_{HCG\#2} = \sqrt{R_{in2}/R_s} \cong 48 \quad (۲۶)$$

$$(n_2/n_1)_{HCG\#3} = \sqrt{R_{in3}/R_s} \cong 76 \quad (۲۷)$$

$$(n_2/n_1)_{HCG\#4} = \sqrt{R_{in4}/R_s} \cong 118 \quad (۲۸)$$

شکل (۱۴): مدار معادل ساده شده آنتن و مدار کوپلینگ

$$N = \sqrt{\frac{2\pi L_s}{\mu_0}} \sqrt{\frac{1}{h \ln \frac{D}{d}}} \quad (42)$$

شکل (۱۶): هسته توروئید و مشخصات آن

با فرض $B_{sat} = 1.45T$, $\mu_{rs} = 1$, $T_{sat} = 15\mu s$, $C/C_2 = 0.5$

$V_{c20} = -400V$, $V_{c10} = 1000V$, $L_s = L_3 = 79.57nH$ و $V_{c10} = 1000V$, $L_s = L_3 = 79.57nH$ مشخصه هسته موجود در بازار (جدول ۲) تعداد دور سیم پیچ سلف اشباع پذیر عبارتند از:

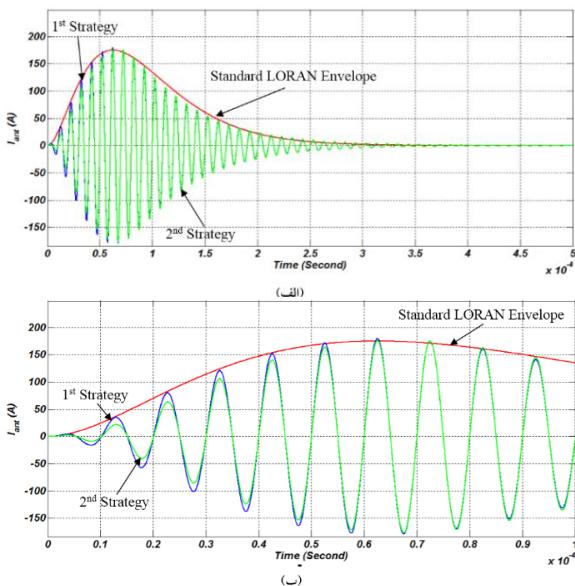
$$N = \sqrt{2\pi L_s / (\mu_0 h \ln(D/d))} = 9.63$$

جدول (۲): مشخصات سلف اشباع پذیر [۲۲]

ارتفاع (mm)	قطر خارجی (mm)	قطر داخلی (mm)	شماره محصول
۱۲/۷	۸۸/۹	۶۳/۵	۰۱۵۲۱۲۸۲

۳- شبیه‌سازی مولد فشرده‌ساز

شکل (۱۷) جریان آنتن در هر دو رهیافت را نشان می‌دهد. با توجه به این شکل می‌توان به راحتی مشاهده نمود که شرایط سیگنال لورن مورد نظر، یعنی $i_p = 175A$ و $t_p = 62.5\mu s$ کاملاً رعایت شده است.

شکل (۱۷): جریان آنتن در هر دو رهیافت

$$\omega_2 = 1/\sqrt{L_2 C} \rightarrow L_2 = 1.43 \mu H \quad (44)$$

$$i_{L2-peak} = (V_{c10} - V_{c20}) / (\omega_2 L_2) = 4674 A \quad (45)$$

$$v_{c1}(\pi/\omega_2) = -400 V \quad (46)$$

$$v_{c2}(\pi/\omega_2) = 1000 V \quad (47)$$

با فرض $V_{c10} = -400V$, $V_s = 300V$, $f_1 = 3.3kHz$ از V_{c10} از C_1 داریم:

$$\omega_1 = 1/\sqrt{L_1 C_1} \rightarrow L_1 = 71.62 \mu H \quad (48)$$

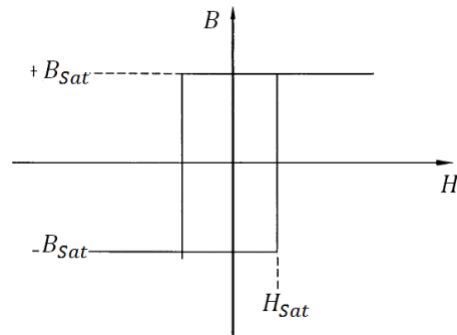
$$v_{c1}(\pi/\omega_1) = 1000 V \quad (49)$$

$$i_{L1-peak} = (V_s - V_{c10}) / (\omega_1 L_1) = 467.4 A \quad (50)$$

به همین ترتیب می‌توان برای رهیافت دوم نیز مدار فشرده‌ساز را طراحی نمود. تنها تفاوت این است که در هر چهار مولد فشرده‌ساز جریان ورودی A ۱۰۰۰۰ می‌باشد.

۴- سلف اشباع پذیر

در مدار فشرده‌ساز سلف اشباع پذیر همانند کلید کنترل شونده با ولتاژ عمل می‌کند. این سلف دارای منحنی B-H به صورت شکل (۱۵) است. ضریب نفوذ پذیری مغناطیسی نسبی این سلف در ناحیه اشباع برای محصولات با کیفیت نزدیک یک است [۲۰].

شکل (۱۵): منحنی B-H سلف اشباع پذیر

معمولًا هسته این سلف توروئیدی و مانند شکل (۱۶) است [۲۲]. اندوکتانس قبل و بعد از اشباع برابر L_u و L_s و روابط طراحی آن عبارتند از:

$$L_u = \mu_0 \mu_{ru} (N^2 / 2\pi) h \ln(D/d) \quad (51)$$

$$L_s = \mu_0 \mu_{rs} (N^2 / 2\pi) h \ln(D/d) \quad (52)$$

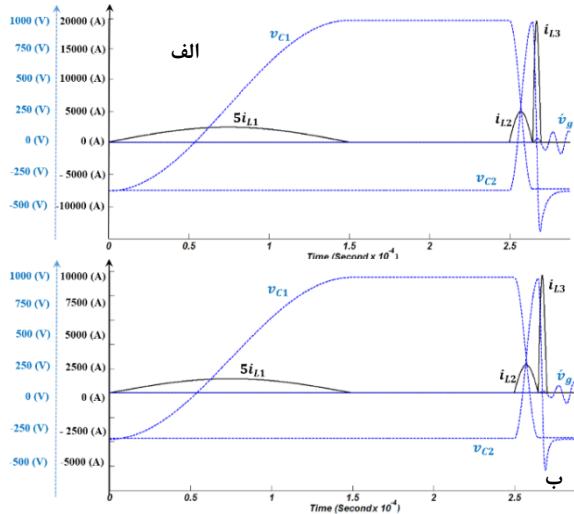
$$(1/N) \int_0^{T_{sat}} v_{c2}(t) dt = \int_{A_c} B ds = 2B_{sat} A_c \quad (53)$$

$$A_c = (T_{sat}/2B_{sat}N) \{(C/C_2)(V_{c10} - V_{c20}) + V_{c20}\} \quad (54)$$

$$A_c = 0.5(D - d)h \quad (55)$$

$$\frac{B_{sat} \sqrt{\frac{2\pi L_s}{\mu_0}}}{T_{sat} \left\{ \frac{C}{C_2} (V_{c10} - V_{c20}) + V_{c20} \right\}} = \sqrt{\frac{\ln \frac{D}{d}}{h(D - d)^2}} \quad (56)$$

می‌توان گفت که مراحل طراحی به درستی انجام شده است.

شکل (۲۰): موج‌های مولد فشرده‌ساز. (الف) رهیافت اول، (ب) رهیافت دوم

شکل (۱۷) جریان آنتن حاصل از هر دو رهیافت به همراه پوشش جریان لورن استاندارد (معادله (۱)) را نشان می‌دهد. در جدول (۳) مقایسه کمی رعایت استاندارد لازم در هر دو رهیافت ارائه شده است.

جدول (۳): نتایج استانداردها در هر دو رهیافت

میزان خط احتمال دامنه		مقدار جریان	رهیافت
سیکل‌های	سیکل	موثر اسیکل	اول
۱۳ تا ۹	۸ تا ۱	۰/۰۰۲۵	رهیافت پیشنهادی
≤ 0.08	≤ 0.02	۰/۰۰۲۵	رهیافت دوم
≤ 0.1	≤ 0.03	۰/۰۰۸۵	

انرژی منتقل شده به آنتن و راندمان انرژی در دو رهیافت با یکدیگر در جدول (۴) مقایسه شده است.

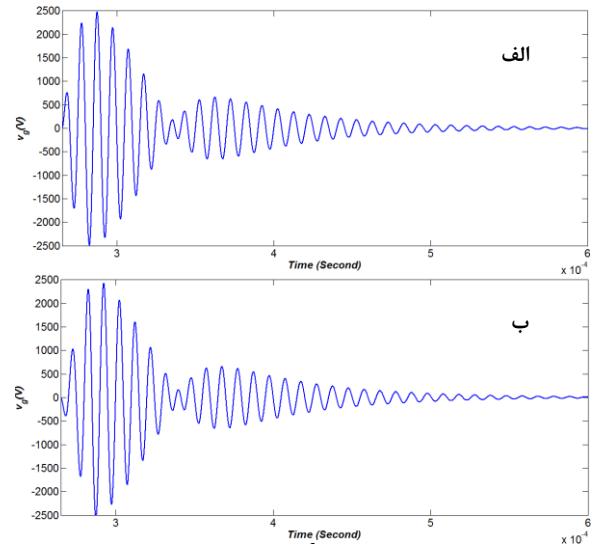
جدول (۴): مقایسه دو رهیافت از نظر انرژی انتقالی و بازده انرژی

راندمان	انرژی خروجی (ژول)	انرژی ورودی (ژول)	رهیافت
% ۱۵/۹۹	۷/۹۳	۴۹/۵۸۱	رهیافت پیشنهادی
% ۹/۷۱	۲/۶۳۶	۲۷/۱۶	رهیافت دوم

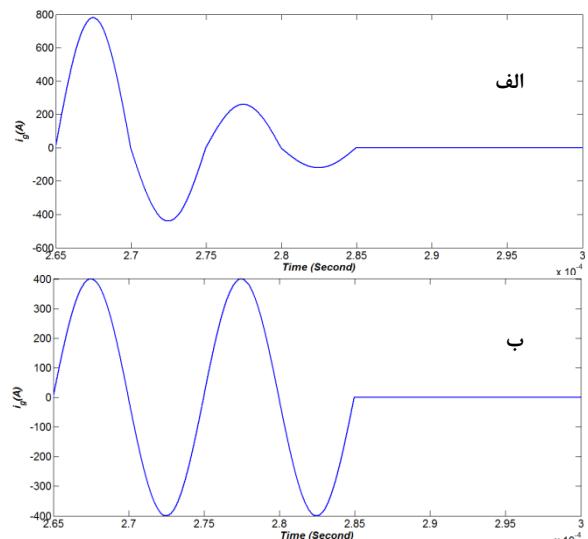
۴- نتیجه‌گیری

برای تولید سیگنال لورن در بخش دوم مقاله دو رهیافت طراحی مطرح شد. مقایسه کمی بین این دو رهیافت در طراحی مولد فشرده‌ساز در این مقاله مورد ارزیابی قرار گرفت. نشان داده شده که در هر دو رهیافت نقطه عبور از صفر استاندارد (SZC) با یکدیگر برابر بوده و $30 \mu s$ می‌باشد. علاوه بر این، مقدار اختلاف پوش و سیکل (ECD) نیز در هر دو با هم برابر و معادل صفر است.

شکل (۱۸) ولتاژ مولدهای فشرده‌ساز (v_g) را در هر دو رهیافت نشان می‌دهد. با توجه به این شکل، تقریباً حداقل ولتاژها در هردو رهیافت با یکدیگر برابر و معادل $2500 V$ می‌باشد. جریان معادل نورتنی در هر دو رهیافت در شکل (۱۹) نشان داده شده است.

شکل (۱۸): ولتاژ آنتن. (الف) رهیافت پیشنهادی، (ب) رهیافت دوم

شکل (۱۹): جریان ثانویه ترانسفورماتور. (الف) رهیافت اول، (ب) رهیافت دوم

در رهیافت پیشنهادی از چهار مولد فشرده‌ساز با مقادیر حداقل جریان مختلف و در رهیافت دوم از چهار مولد فشرده‌ساز با مقادیر حداقل جریان یکسان استفاده شده است. شکل (۲۰) موج‌های $v_g, v_{C1}, v_{C2}, i_{L1}, i_{L2}, i_{L3}$ را در هر دو رهیافت نشان می‌دهد. v_g ولتاژ آنتن انتقالیافته به اولیه ترانسفورماتور تطبیق می‌باشد. در این شکل برای مشخص شدن جریان i_{L1} ، با مقایس ۵ برابر ترسیم شده است. با توجه به این شکل، نتایج ترسیم شده با نتایج محاسبات انجام شده در بخش دوم مطابقت داشته و

- [11] D. Bruckner, "Automatic Pulse Shaping with the AN/FPN-42 and AN/FPN-44 LORAN-C Transmitters," M.S. Thesis, Naval Postgraduate School, 1992.
- [12] A. Kishk, "Fundamental of Antennae," Department of Electrical Engineering, University of Missisipi, 2000.
- [13] T. Hardy, "Next Generation LF Transmitter for (e)LORAN Systems," Nautel limited Company, 2001.
- [14] R. M. Foster, "A Reactance Theorem," Available on line.
- [15] M. Heathcote, "J & P Transformer," Elsevier Publication, 13th edition, 2005.
- [16] J. Barranger, "Hysteresis and a Transformer an Application Eddy-Current Losses of Lamination Viewed as of the Poynting Theorem," Lewis Research Center, Cleveland, Ohio, 1965.
- [17] M. Dishal, "Design of Dissipative Band-Pass Filters Producing Desired Exact Amplitude-Frequency Characteristics," Proceedings of the I. R. E, 1949.
- [18] M. Dishal, "Alignment and Adjustment of Synchronously Tuned Multiple-Resonant-Circuit Filters," Proceedings of the I. R. E, 1951.
- [19] "Technical datasheet, F1500NC200 datasheet", Westcode Company.
- [20] J. Warren, "Magnetic Switches and Circuits", Los Alamos National Laboratory, 1982.
- [21] E. Johannsson, P. R. Johannsson, A. Grebnev, "Accufix System Enhancements for eLORAN", Megapulse Incorporated, 2010.
- [22] "www.mag-inc.com"

همچنین ملاحظه گردید که هر دو رهیافت استاندارد لازم را رعایت نمایند. اما وضعیت رهیافت پیشنهادی به مرتبه بهتر از رهیافت دوم است.

مضافاً مشاهده شد که انرژی منتقل شده به آنتن و راندمان انرژی (حدود ۰.۶٪) در رهیافت اول بیشتر است. لازم به ذکر است هرچه انرژی انتقالی به آنتن بزرگتر باشد برد مسافتی سیگнал انتشار یافته نیز وسیع تر خواهد شد

۵- مراجع

- [1] D. L. Mills, "Consideration in LORAN C/D Receiver Design," Cooley Electronic Laboratory, Michigan, 1964.
- [2] K. Gilleo, "LORAN Navigation," National Imagery and Mapping Agency, Washington DC, 1980.
- [3] S. C. Lo, "Broadcasting GPS Integrity Information Using Loran-C," Ph.D Thesis, Stanford University, 2002.
- [4] A. J. Fisher, "The Loran-C Cycle Identification Problem," Department of Computer Science, University of York, Heslington, UK, 2000.
- [5] M. Dishal, "LORAN Transmitters Using High Power Half Cycle Generators," Second Annual Symposium, Washington DC, 1973.
- [6] J. Wood, "MIMO Recursive Least Squares Control Algorithm for the AN/FPN-44A Loran-C Transmitter," Thesis, Monterey California, 1993.
- [7] J. E. Fox, "Performance Study of the Loran-C System in the Presence of Wideband Interference," Thesis, University of Tennessee, Knoxville, 2006.
- [8] P. Williams and D. Last, "Modelling LORAN-C Envelope-to-Cycle Differences in Mountains Terrains," Technical Report, University of Wales, Bangor, UK, 2006.
- [9] W. Ecker, "Loran-C User Handbook," Technical Report, Office of Navigation Safety and Waterway Services, 2006.
- [10] D. Bruckner, "Specification of the Transmitted Loran-C Signal, USCG Commandant Instruction M16562.4," July 1981.

A New Approach for Designing Current Compression Generators with the Aim of Energy Efficiency Improvement and the Quality of LORAN Signal in Local Positioning System

M. R. Alizadeh Pahlevan*

Malek-Ashtar University of Technology

(Received: 09/01/2016, Accepted: 13/01/2017)

Abstract

In this paper, a local positioning system based on LORAN positioning system is investigated. A radio foundation LORAN system accurately gains the position by measuring the difference in arrival times of vehicles which are far from each other and are moving from the transmitter station. LORAN transmitter station consists of power supply, antenna coupling network, and antenna damping network. Power supply in local positioning system is in charge of generating half sine wave through the current compression generator. In this paper, the principle of designing current compression generators (CCG) is proposed with the aim of transferring the maximum energy utilizing the least number of CCG modules. This approach is in contrast with the conventional ones in which the same CCG modules are employed. Accordingly, in the same number of CCGs, the proposed strategy is capable of transferring more energy to antennae circuit as well as higher quality in LORAN signal. The analytical design of CCGs is carried out to make the antenna current being the maximum of 175 amps at 62.5 microseconds. To this end, both strategies are examined and their results will be quantitatively and qualitatively compared with each other.

Keywords: Local Based Positioning System, Current Compression Generators, LORAN Transmitter, Analytic Designing.

* Corresponding author E-mail: mr_alizadehp@mut.ac.ir